

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון כ"ט טבת תש"פ | דף היומי בבלי: ברכות כג.
דף היומי בהלכה: מסימן תנ"ב אמצע סעיף א' בהגה "אך רבים חולקים" עד סעיף ב'.
מוסר: שמירת הלשון - שער התורה פרק ו' 'ודע עוד' עד סוף פרק ו'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: מסכת אבות פרק א משנה ט עד פרק א משנה יד

"הופתעתי, לא ידעתי שיש לאבא שלי חברים במשרד האוצר" | לא תאמינו מיהו החברותא של הרב א' מירושלים
לתכנית 'דרשו בכולל' | הסיפור המדהים שנחשף בפגישה אקראית ברכבת מחיפה לירושלים | 1812

הסיפור היומי

מיד לאחר הטלפון מהמחותנים התקשרתי לאבא מודאג.
הם אומרים להביא את הכסף ליום חמישי הבא. "בסדר
גמור, זאת לא בעיה". אבל יש רק מאה אלף לירות?! - "זאת
לא בעיה", המשיך באותו טון רגוע. הלב שלי שקשקש...

חמישים אלף סימני שאלה שנמחקו בבת אחת...

והוא ענה: "התחייבתי לתת מאה וחמישים אלף לירות לקניית דירה". אבא, שאלתי בתדהמה, מאיפה תביא את הכסף? "זאת לא בעיה", אמר אבא את המשפט ששמעתי מאז עוד פעמים רבות. "לפני כמה ימים הודיעו לי שנשאר לי סכום יפה מהפנסיה של העבודה".

פחדתי שאם הכסף יגיע לידי של אבי, הוא יחמוק לו מבין האצבעות, ואנחנו נוכל להגיד אחריו קדיש. לכן הצעתי שיתן לי את הכסף ואחזיק אותו אצלי. "בסדר גמור", הסכים אבא, "רוצה שיהיה אצלך, בבקשה".

עוד באותו יום הגיש לי מעטפה. אני פותח וסופר, סופר שוב כדי להיות בטוח שלא התבלבלתי, והתוצאה לא מוצאת חן בעיני בכלל. במעטפה יש מאה אלף לירות, אבל אבי התחייב על מאה וחמישים.

אבא, אמרתי, צריך להוסיף עוד חמישים אחוז על הסכום. חסרות חמישים אלף לירות!

"זאת לא בעיה שלך", אמר לי אבא, "זה הכסף ששלחו לי משמים, והכל יהיה בסדר".

אבי זצ"ל, הרה"ח ר' יחיאל נוח פלדמן, היה יהודי יקר מאד. כשהוא אירס את אחי הצעיר כבר הייתי בעצמי אברך נשוי ועקבתי בלא מעט מתח אחרי ההתחייבויות הכספיות.

אבי, כך ידעתי, נותן צדקה בלי חשבון. אמנם בשעתו לא ידעתי את היקף הצדקות שנתן, אבל כבר אז חשדתי שהוא נותן סכומים גדולים מאד. לשם דוגמא, בימי השבעה הגיע יהודי לנחם, והוא סיפר לנו שיום אחד פגש אותו אבי ברחוב, וראה שהוא סר ודואג, ממש אובד עצות. שאל אותו אבי: "קרה משהו? אפשר לעזור?" האברך פרק את המשא מלבו. הוא בנה את ביתו, ועדיין אין לו מקרר. המחסור מציק לו מאד, ואין לו כסף כדי לקנות את המצרך הבסיסי הזה. "זה הכל?" נרגע אבי, "זאת לא בעיה כל כך גדולה. בוא ונקנה מקרר". הם נכנסו לחנות למוצרי חשמל, ואבי קנה לו מקרר. באותו זמן הייתי אני, בנו, אברך צעיר, ולי לא היה מקרר. אבי לא עשה אז שום חשבון. ראה יהודי נזקק ונתן מה שהיה לו. ההנהגה הזאת היתה קבועה, ולכן, על אף שהרוויח יפה מפרנסתו, לא נמצא אצלו שקל מיותר.

כשאחי התארס בשעה טובה, שאלתי את אבי כמה התחייב,

אני לא בדרגה של אבא. הוא מרגיש כל כך בטוח ומוגן, אינו חושש ואינו דואג. הוא מסודר עם השידוך של אחי עוד מאז שהכריזו בשמים 'בת פלוני לפלוני, בית פלוני לפלוני'. אבל אני, לבי בל עמי. החלטתי שצריך לעשות משהו, איזו השתדלות. אולי להשקיע את הכסף בעסק מניב.

בירתי אצל חברים מה כדאי לי לעשות, ומהי השקעה בטוחה שלא תסב נזק, ואף יש בה סיכוי שהערך של הכסף יעלה. המסקנה היתה, שהכי כדאי לקנות דולרים. באותם ימים, לפני ארבעים שנה, זה לא היה פשוט כל כך, אך בסופו של דבר השגתי את האנשים המתאימים. העסקה בוצעה, ובמאה אלף הלירות קניתי עשרת אלפים דולרים.

ההכנות לחתונה הלכו והתקדמו. המחותנים מצאו דירה, והתקשרו אלי ביום שישי. "ביום חמישי הבא נחתום על חוזה לקניית הדירה", בישרו לי, "אנחנו נביא את החלק שלנו, ואתם את החלק שלכם".

בעזרת השם, עניתי, מקווה שנשמעתי טוב, כי מבפנים לא מספיק האמנתי במה שאני אומר. מיד אחר כך יצרתי קשר עם אבי. הם אומרים להביא את הכסף ליום חמישי הבא...

"בסדר גמור. זאת לא בעיה".

אבל יש רק מאה אלף לירות?

"זאת לא בעיה", המשיך אבא באותה נימה רגועה ומיושבת. היה לי ברור שהוא אינו מתכוון לעשות דבר בנידון. החיים שלו לימדו אותו שאין קשר בין מהלך טבעי לתוצאה. עובדה. כשהיה בסיביר החליט שהוא אינו עובד בשבת. יהודים חשובים מאד ניסו לשכנע אותו לצאת לעבודה כיוון שזה פיקוח נפש. "ההחלטה הזאת תהרוג אותך", הזהירו אותו, אבל הוא בשלו. לא עובד בשבת. הגיעה שבת, אבא נשאר בצריף, ובמוצאי שבת נקרא למפקדה. הוא קיבל מכות נוראות מהרשעים, ונפל למשכב. חודשים ארוכים עברו עד שהתאושש מהעונש, כך שלא רק שלא עבד בשבת, גם ביום חול פטרו אותו מעבודה. הוא החלים והשתחרר, ומאז השחרור ועד העליה לארץ, עסק בזיוף אינדיקטים - אישורים ליציאה מברית המועצות. ישנם יהודים רבים בארץ הקודש שחבים לו את חייהם, וכל אלה מוכיחים שמי שעושה את רצון השם בתמימות, הקב"ה אתו ואין לו מה לפחד

וממה לחשוש.

בשעה שמונה בערב, ביום חמישי, התקשרתי בעצמי למחותנים כדי לנסות לדחות את תאריך הבאת הכסף. הם אמרו שאתקשר אליהם שוב בעשר בלילה. התקשרתי לאבא, והוא אמר לי: "תגיד להם שבמוצאי שבת אביא את הכסף".

ומה יהיה עד אז? - "זאת לא בעיה שלך"...

מפני הכבוד, לא שאלתי 'אם הבעיה היא לא שלי, אז מי זה שכן לוקח אחריות? מי זה שהבעיה היא כן שלו? הרי צריכים להביא עוד סכום עצום, ואין לי כל מושג בגיוס כספים'. הלב שלי שקשק, והשאלה "מאין יבוא עזרי" עמדה מול עיני, כשבסופה חמישים אלף סימני שאלה.

ביום שישי בבוקר התקשרו המחותנים וסיפרו שהם קנו את הדירה, והם מבקשים כמובן שלא נשכח להביא את הכסף במוצאי שבת.

בשעה ארבע בצהריים, אחרי שאני יוצא מהמקווה בשיכון ה' בבני ברק, אני רואה אנשים מתגודדים, מדברים, מרוגשים, בלגן שלם.

מה קרה? אני שואל מישהו שהצלחתי לשלוח מאיזו קבוצה של יודעי דבר.

"אתה לא יודע?" הוא מסתכל עלי, ונראה שהוא נהנה למדי מזה שהוא יודע ואני לא - "יש מהפכת כספים בארץ. שער הדולר עלה בחמישים אחוז! עד עכשיו הדולר היה שווה עשר לירות, ומעתה הוא שווה חמש עשרה לירות!"

הייתי המום מהמידע, כי זה אומר ש... עשרת אלפי הדולרים שקניתי במאה אלף הלירות של אבא, שווים עכשיו מאה וחמישים אלף!!! לא ידעתי שלאבא יש חברים במשרד האוצר. לא ידעתי שיש לו קשרים אתם. איך הוא ניבא שבמוצ"ש הכסף שלו יהיה שווה בדיוק כסכום הזה?

אבל אבא בכלל לא ידע שהחלפתי את הלירות בדולרים. הוא לא רקח כל קנוניה, ולא תכנן שום תכנון. הוא בטח בהשם לבדו! ובעוד אני רואה עין בעין מופת גלוי, ומרוגש עד עמקי נשמת, אבי כלל אינו מבין על מה המהומה. הרי אבא שבשמים מחתן לו את הילדים. הוא היה בטוח שהקב"ה יעזור לו, והוא אכן עזר.

(פורסם בגיליון 'השנחה פרטית')

חוויה רוחנית יומית מדי יום אצלך במייל

'ניוזלטר' מלא וגדוש בתוכן תורני - הלכתי, אקטואלי ומרתק.
עם סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
בהגשה מקצועית עם טעם של עוד... להצטרפות שלח מייל ל-

dirshu@dirshu.co.il

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

לאחר שבועיים חזר היהודי מחופשתו בשווייץ, נכנס מיד לרבו, ושם פרץ בבכי וסיפר כי אפילו לרגע אחד לא שכח את בקשתו, אבל מה לעשות - הוא כמעט יכול להישבע שאין בכל הקניונים בשווייץ טייפ מדגם כזה כמו שביקש...

"ואנחנו לא נדע מה נעבוד את ה' עד בואנו שמה" - כי אכן, יש הפתעות!

לחפש את הטייפ בקניון אחר מרוחק יותר. וכך, תיכף ומיד אחרי שחרית ביום השני הסתובב בכל חנויות הקניון ההוא, אך אפס! מכולם הוא שומע אותה תשובה, שדגם זה אינו ניתן להשגה שם.

ובכן, היהודי הזה במשך כל השבועיים ההם, לא ראה אפילו פתית קרח אחד, לא נופים ולא רכבלים, רק הסתובב מיואש בחנויות ובקניונים מבוקר ועד ערב, כשבשום מקום הוא לא מצליח להשיג את הטייפ המבוקש.

כשחזר לארץ נכנס תיכף לבית האדמו"ר, שם פרץ בבכי וסיפר לאדמו"ר איך שאפילו לרגע אחד לא שכח את בקשתו, וכמעט שיכול להשבע לו שאין להשיג בכל קניוני שווייץ טייפ מדגם כזה...

הניח עליו רבו האדמו"ר את ידו הקדושה וליטפו בחום ואהבה, פתח לפניו את ארונו האישי ולגד עיניו המשתאות הראה לו חמשה טייפים מהדגם המבוקש. ואז הסביר לו את עומק בקשתו, וכך אמר לו:

אני הייתי סבור שאסור לך לנסוע למקום כמו שווייץ, חששתי שתדך מדרגתך. דא עקא, כשהגעתי אלי ראיתי שאתה כבר על המזוודות, בשלב זה לא יכולתי למנוע ממך את הנסיעה, וגם לא היית מבין לסירובי, לכן נאלצתי לבקש ממך דבר בלתי אפשרי, הואיל וידעתי שדגם טייפ כזה מיוצר רק בארה"ב ואינו משווק בשום חנות בשווייץ, וזה כל מה שרציתי, שכל השבועיים תחשוב רק עלי!

אין משל מופלא מזה להבין, שכל מה שעובר על האדם מסובב מלמעלה, ושיש הרבה טעמים לכל דבר שמתרחש, בין אם האדם תופס את המכוון ובין אם אינו תופס. וזהו עיקר העיקרים, לראות בכל דבר את עבודת ה'. כי רצונו יתברך שנחשוב עליו תמיד, ונפנה אליו בתפילה מעומק הלב בכל עת, וממילא עלינו להיות מוכנים לכל ענין שבא לפתחנו ולראות בו רצון ה', כי לא נדע לעבוד את ה' עד בואנו שמה.

וכאשר אדם ממלא את רצון ה' בתפקידים הפשוטים והלא מובנים לו, אזי מעלים אותו לדרגות יותר נפלאות, ונותנים לו משימות חשובות. כי כל ניסיון שמביאים לאדם, הוא נס להתנוסס ולהתעלות, אורח חיים למעלה למשכיל.

(מאמרי עינינו גל בתוך 'אוסף גיליונות' בא תשע"ט)

הקב"ה מכוון את האדם הרבה פעמים למקומות שהוא לא תכנן ולא חשב מראש להגיע אליהם, וממילא עליו לקחת את כל סוגי עבודת ה' עמו, שיהיו לו כל מיני זבחים וקרבתות, ושיהיה ערוך לכל תרחיש אפשרי. כי הרבה פעמים הוא חושב שהוא יודע לקראת מה הוא הולך, אך שם בשטח משתנה לו כל העבודה.

הנה לדוגמא, אברך מתחיל כולל חדש, הוא מתכנן היטב מה ההספקים שיהיו לו שם, בורר לעצמו חברותא מתאימה, עושה את כל ההכנות הנפשיות הנצרכות, והנה בדיוק באותו בוקר ראשון שתכנן ללכת לכולל, קמו שני ילדים עם חום גבוה ושיעולים ה' ישמור, ובדיוק רעייתו אינו יכולה להעדר מהעבודה ביום זה, והוא מוצא את עצמו מבלה שעה ארוכה בתור המשתרך לרופא, ואז הרופא קובע שיש להם חיידיק מדבק ושעליהם להשאר בבית, הוא נגרר איתם הביתה ועושה להם קייטנה, ציורים מדבקות ושלל מלאכות...

במבט שטחי הוא מסוגל להרחיק לכת ולהגיע למסקנה עקומה, שהנה משמים לא נותנים לו להתגדל לעלות בתורה. אבל בעומק, כלפי עבודת ה', אין שום חילוק בין שטייגען סדר א' שלם בכולל חדש מלא רענון ופרישקייט, לבין בוקר משעמם עם ילדים מצוננים חולים בין ארבעת קירות הבית.

וזהו אפוא עוד עומק נפלא במה שאמר משה לפרעה "ואנחנו לא נדע מה נעבוד את ה' עד בואנו שמה". כי אכן יש הפתעות!! ויש לזה המחשה יפה מסיפור ששמעתי פעם מהגה"צ רצ"מ זילברברג שליט"א. פעם הגיע חסיד אחד לאדמו"ר שלו וביקש ממנו ברכת הדרך לנסיעתו לשווייץ למשך שבועיים ימים. איחל לו האדמו"ר הצלחה, אבל ביקש ממנו בקשה אחת צנועה - היות שבשווייץ יש קניונים מאד גדולים, הוא מאד ישמח אם ירכוש עבורו טייפ מדגם מסויים... שמח החסיד להיות לעזר לאדמו"ר, והבטיח שזה הדבר הראשון שיעשה בהגיעו לשווייץ. ואכן תיכף בבוקר הראשון לשהותו בשווייץ נסע לקניון ענקי כדי לקנות את הטייפ הנ"ל, אולם למרבה אכזבתו, אחרי שחרש יום שלם את כל חנויות מוצרי החשמל שבקניון גילה שאין להם דגם כזה.

למחרת בבוקר הוא אומר לרעייתו: אמת, הגענו לכאן לחופש ולטיול, אבל איני יכול לאכזב את האדמו"ר, אנסה היום

כשהגר"א גניחובסקי זצ"ל הבדיל על הכוס 'לכיוון ירושלים'...

ברכות דף כג

"אמר רב ששת, שער באשה ערוה שנאמר שערך כעדר העינים..."

כדי לומר את ההבדלה לכיוון ירושלים...
בני הבית, שכנראה לא הבחינו בבעיה ההלכתית שהיתה כאן, התפלאו על ה'הידור המחודש' שלא שמעו עליו בלתי היום - להבדיל לכיוון ירושלים... אבל אני נהניתי לראות איך מצא הגאון ברגע, רעיון מבריק, להטות את גופו מבלי שמישהו יבין שהוא מסתובב מחמתו...

(ופריו מתוק)

מעשה בבחור שאמר כמסיח לפי תומו לפני ה'חזון איש', שכאשר הוא מברך ברכת המזון בביתו, נוהג הוא להחזיר פניו מאמו בגין היותה פרועת ראש. ה'חזון איש' הקפיד עליו ואמר לו כי כיון שמעיקר הדין מועילה עצימת עינים בשיער אשה, כמבואר במשנה ברורה סי' ע"ה סק"ה, א"כ אסור לו להחמיר על עצמו במקום כיבוד אם, שהרי החזרת פנים ממנה מהווה זלזול כלפיה.

(במחיצתם)

הגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל, כידוע, עם כל דקדוקיו וחומרותיו בשמירת ההלכה, נזהר גם בשמירה יתירה שלא לפגוע בכבוד הבריות. לשם כך נזקק פעמים רבות ל'פטנטים' מקוריים, כדי שכבוד אחרים לא יפגע.

במוצאי שבת קודש - מספר אחד מתלמידיו - נכנסתי לביתו של רבי אברהם, עוד לפני שהבדיל על הכוס. עמדו שם בבית זוג מבקרים שבאו להתייעץ עמו בעניין מסויים, כאשר לאשה לא היה כיסוי ראש. הם עמדו מולו לשמוע הבדלה, והגאון מזג את הכוס. ידעתי את ההלכה שאסור לברך כנגד שיער גלוי של אשה נשואה, ותהיתי לעצמי איזו תחבולה ימצא כעת רבי אברהם כדי לשמור על ההלכה מבלי לפגוע בכבודה של האשה המתקרבת ליהדות.

רבי אברהם נטל את הכוס המלאה כברכת ה', ואמר לבני הזוג בפשטות אופיינית: "ברשותכם, אני אסתובב כעת לכיוון ירושלים,

קול העם

**"התכנית החדשה 'דף הכולל' התאימה ממש
לצרכים שלי. אבל עדיין, המעבר מלימוד עיוני ואיטי
ללימוד קצבי ומסיבי, היה עבורי חד מדי. אלא
שכאן הגיעה בסייעתא דשמיא הפתעה גדולה..."**

הרב' א' מירושלים, מספר במכתב נרגש ומלא הכרת הטוב על החברותא החדש והבלתי צפוי שמצא בשביל התכנית החדשה של 'דרשו'

והנה במחזור החדש יצאתם עם הרעיון 'דף הכולל', שלאור הנ"ל התאים עבורי ממש ככפפה ליד. אבל מאידך, כבר שנים רבות שאני רגיל ללמוד הלכה בעיון כל היום - לימוד עיוני ואיטי עם כתיבת חבורות וכדו', ועל כן, לעבור ללימוד יותר קצבי ומסיבי היה עבורי מעבר חד מדי, והיה קשה לי לעשות שינוי כזה של 180 מעלות. אלא שכאן הגיעה בס"ד הפתעה גדולה... בשבת התנהל בביתנו 'דיון' שלם, האם אבא יצטרף או לא. וכמובן, הסברתי

לכבוד הנהלת ארגון 'דרשו' הי"ו ברצוני לנצל את ההזדמנות לשתף אתכם בשינויים שהתרחשו אצלי בעקבות התוכנית החדשה "דף הכולל". מזה שנים רציתי להצטרף למעגל לומדי הש"ס דף היומי וכדו', אלא שהקצב של דף ליום, ובפרט בשל תקופות בין הזמנים, היה מדי מהר, ולימוד ללא 'מחייב' עשוי כידוע לגרום שעוברים על הדף עם מינימום הבנה, וודאי בלי לחזור ולזכור.

שעתיים בליל שבת, בבוקר מתפללים בנץ ואנחנו פנויים ללמוד שעתיים לפני הצהרים, והכל בשמחה ובחיות, ובמוצ"ש חוזרים על הכל.

אני כותב לכם זאת כהכרת הטוב. גיליתי שיש לי ילד חכם במיוחד, שרוצה להבין כל גמרא לעומק, מפנים את ההלכות וגם את חלק המוסר שיש בדברי אגדה. ממש א-תענוג.

ראש הכולל שלי ניגש אליו היום ואמר לו: "אתה גורם שאבא שלך יעבוד קשה"... שכן הוא יודע שלא הייתי רגיל ללימוד כה מסיבי. על כל זה אני אומר לכם תודה רבה!

בהערכה עצומה על פועלכם העצום למען 'לא תשכח תורה מפי זרעו'

א.ש.

ירושלים

שאני רגיל ללימוד עיוני וכו' וכו' - ואז, בני נ"י שמע על רעיון 'דף הכולל', ומיד הציע את עצמו שהוא מוכן להיות חברותא של אבא, ללמוד גם הוא דף ליום, ולחזור ולסכם ביחד, וכמובן, הוא גם מוכן לעמוד במבחן...

שמחתי, כי כך אקבל חברותא זמין לכל השבוע "24/7", וגם בבין הזמנים. בנוסף, התברר לי ש'יצר האבהות' הוא חזק הרבה יותר ממה שידעתי. מצאתי את עצמי לומד אתו כל יום שעה וחצי, פלוס חזרות, סיכומים, שינון בעל פה, כולל שישי שבת, שעות של לימוד וחזרות, כדי שיוכל לעמוד בכור המבחן.

הלימוד איתו דורש יותר זמן, לפי הקצב שלו, אבל זה שווה - השמחה שזה נותן לו היא עצומה. חייו פשוט השתנו בעקבות כך. אם בכל שבת הייתי מתקשה למצוא חברותא זמין ללימוד מסודר, הרי שבחודש אחרון אנחנו לומדים ביום ששי - שעה בערב שבת,

יהלומים מגדולי ישראל

פתאום חש כאילו מישהו נוגע בו. הוא נלפת והקיץ מבוהל כולו - הפעם זה לא היה חלום. דמותו של אביו הקדוש עמדה לפניו מלוא קומתה. "אבא, זה אתה?" נרתע לאחוריו בחרדה. "אני לא חולם?!"...

מעשה נורא ששמע כ"ק מרן אדמו"ר משומרי אמונים זצ"ל לפני 52 שנים, בפגישה אקראית ברכבת עם יהודי מצאצאי ה'באר מים חיים' זי"ע

לקרון - מקום לא נוח בעליל. אחד הנוסעים הביט במורת רוח באדמו"ר הצעיר ומלווהו כשהם עוזבים אח הקרון ומתמקמים בקטע החיבור בין הקרונות. דקה אחת ישב וחכך בדעתו כמתלבט מה יעשה, עד שלאחר מאבק פנימי בשלה בלבו ההחלטה. הוא התרומם ממקומו והלך לשם.

בעצם, המילה 'הלך' אינה נכונה. האיש היה חוגר, והוא דידיה בצליעה קשה עד לשם. כשהגיע מתנשם ומתנשף, ניגש אל האדמו"ר. "אני מכיר בכם שאינכם אדם רגיל מן השורה, אתם יכולים לשבת על המקום שלי", הציע בנדיבות.

"אין צורך", החווה הרבי בידו, "אני עומד וטוב לי כאן. אינני רוצה לקחת מאיש את מקומו". הוא בחן בדאגה אח רגליו החיגרות של האיש והוסיף: "בפרט את מקומו של אדם שניכר עליו שהעמידה קשה עליו".

"אל תדאגו לי, אני אסתדר. בבקשה, שבו. כבר אמרתי כי אני מכיר על פניכם שאתם לא אדם רגיל, ואם אתם רוצים ליהנות אותי בואו ושבו על מקומי". הרבי המשיך לסרב. האיש הפציר ברבי לתפוס את מקומו. כשראה שכל הפצרותיו אינם מתקבלות - חשב רגע ומיד אורו פניו.

"אם אתם כבר מגלים רחמנות לצליעה שלי, אני מוכן לספר

היה זה יום ראשון קייצי וחם לפני כחמישים ושתיים שנה. הרכבת מירושלים לחיפה היתה מלאה בחיילים ששבו לבסיסיים לאחר חופשת השבת. מקומות הישיבה ברכבת היו תפוסים כולם, ואפילו בעמידה קשה היה למצוא מקום.

באחד הקרונות עמד נוסע בקרן זוית, פניו מופנות אל הקיר ועיניו עצומות בחוזקה. היה זה כ"ק האדמו"ר משומרי אמונים זצ"ל, שהיה אז אברך צעיר, וכבר אז ניכר כאדם מורם מעם. הוא שם פעמיו לאתרא קדישא מירון, ואליו נלווה בחור צעיר מבני ישיבתו.

בימים ההם לא היתה התחבורה מפותחת כבימינו, וניתן היה להגיע מירונה בדרכים פתלתלות על ידי אוטובוסים בנסיעה טרחתית למדי, או בנסיעה ארוכה ברכבת מירושלים לתל אביב ומשם לחיפה. לא היתה זו רכבת ישירה אלא מאספת - בעלת תחנות לרוב, שבכל אחת מהן העלתה ופלטה נוסעים רבים. תחנתה האחרונה היתה בחיפה, שם היו עולים לאוטובוס מיושן ואיטי, ונוסף לכל הצרות, מאסף גם הוא, שאחת מתחנותיו היתה בשיפולי הכפר מירון, בו שוכן ציון התנא הקדוש.

כיון שגם הנסיעה בעמידה היתה בצפיפות איומה, ואומנות זו - 'שמירת העינים' נקראת - נעשתה קשה יותר ויותר, יצא האדמו"ר מחוץ לקרון ופנה עם תלמידו אל החלק שבין קרון

לכם סיפור מדהים ומיוחד במינו הקשור בצליעה זו, סיפור שלא מעלמא הדין, תרתי משמע."

"פתח פיך ויאירו דברך" אמר לו הרבי בראותו את גודל רצונו של היהודי לפנות לו את מקומו על ספסל הרכבת. "זאת אעשה", שמח האיש, "אך רק בתנאי שאתם תשבו".

כאן כבר לא יכול היה הרבי לסרב. הוא חזר לקרון, התיישב במקומו של החיגר ועשה אוזנו כאפרכסת. תורם המקום מצדו הזדרז למלא חלקו ב'עיסקה' ופתח את פיו בסיפור.

על שמו של הרב הקדוש רבי חיים מטשרנוביץ' בעל 'באר מים חיים' ו'סידורו של שבת' - מן הסתם כל הקוראים כבר שמעו והתוודעו. כל נער צעיר שכף רגלו דורכת על מפתן עולם החסידות, מתוודע לספר היסודי והמיוחד - 'סידורו של שבת'. שלא לדבר על עשרות החבורות המתכנסות מדי שבוע, אם בליל שישי ואם בלילות שבת, ללימוד שיעור בספרו "באר מים חיים".

אך אם הרבי איש קדוש היה ומלאך ה' צבא-ות, לא כך הייתה נראית עירו - טשרנוביץ בירת בוקובינה. היא נודעה דווקא כאחד מבתי הגידול של ההשכלה (ואח"כ כאחד ממעוזי הציונות ברומניה). המשכילים הכו בה שורש, פתחו בה תיאטרון וספרייה ונעצו את טלפיהם בה בכל עוז. לא עברו ימים רבים והם הצליחו להסית ולהדיח מדרך הישר רבים וטובים מבני העיר.

למרבה הצער, הצליחו המשכילים להעלות בחכתם דג שמן במיוחד. אחד הנופלים ברשתם, היה בנו של רבי חיים מטשרנוביץ עצמו, בעל הבאר מים חיים. למרות גדולתו וקדושתו של האב לא ניטל כוח הבחירה החופשית של הבן. זה החל מעט בקרירות בתפילה ובתורה. אך לא ארכו הימים והוא החל משרך דרכיו ומידרדר מדחי אל דחי, עד שפרק מעליו כל עול והתנהג כגוי גמור.

מעשיו הסבו לאביו הקדוש צער ויגון מאין כמותם - אך הוא לא העיר לו מאומה ואפילו לא הזעיף את פניו כלפי בנו הסורר. ונימוקו עימו. הוא ידע כי לא תהיה בכך שום תועלת. בהיטיבו להכיר את נפש בנו, הבין האב, כי אם יוכיח אותו במילים קשות ואפילו קשות-למחצה, ויפנה אליו להשפיע עליו להיטיב דרכו, גם החוט הדקיק שעוד מקשר בינו לבין היהדות יאבד.

מסופר אף, כי לא אחת בשעת משחקי הקלפים של הבן, היה אביו עומד מאחוריו ומנגב את הזיעה ממצחו הלוהט. מדי פעם היה נושא עיניו השמימה ולוחש ממעמקי לבו: "רבנו של עולם, יודע אתה בי כי אין דבר בעולם הקשה לי יותר מדבר זה שעושה אני עתה. אבל גם אתה נושא וסובל את החוטאים והפושעים נגדך, וגם בשעה שהם עוברים את העבירות החמורות ביותר - אתה כובש את כעסך ולא רק שאינך מעניש אותם על פשעיהם, אלא מנגב את הזיעה ממצחם ומחיה אותם ברחמים רבים. כי לא תחפוץ במות המת, כי אם בשובו מדרכו וחיה. ואף אני הקטן חיים מבקש ממך כי כשם שאני מרחם על בני בשעה זאת שהוא מתהולל ומבלה את זמנו להבל ולריק, אף אתה תחוס ותרחם על כל עמך ישראל". אולם הבן לא התרגש יתר על המידה מרחמנותו

יוצאת הדופן של אביו והמשיך ללכת בשרירות לבו. עברו הימים וחלפו השנים, הרבי הקדוש עלה לארץ ישראל, חי בצפת מספר שנים בקדושה ובטהרה, נסתלק ונקבר במערה סמוך ונראה לצינוי הבית יוסף והאלישיך הקדוש. השמועה המרה חצתה ימים ונהרות והגיעה עד לטשרנוביץ. הבן המשכיל והחוטא הצטער לשמוע על פטירתו של אביו, אך לא שינה במאומה את אורחות חייו.

עברו כמה חודשים. לילה אחד עלה אותו בן על יצועו לאחר משחק קלפים ממושך עם חבריו פורקי העול. הוא היה תשוש מיום שכולו רדיפת תענוגות והתהוללות ונרדם בין רגע. בדרך כלל היה שוקע בשינה עמוקה וישן שבע שעות 'בנשימה אחת', אך באותו לילה לא ישן זמן רב. לא עברה אלא שעה קצרה ולפתע מופיעה בחלומו דמות אביו הקדוש שהגיע אליו מעולם האמת.

עודו משתאה למראה אביו אותו לא ראה מספר שנים, ורבי חיים דובר אליו בפנים זועפות: "דע לך בני. אמנם כשחייתי עמכם בעולם לא אמרתי לך דבר, כנאמר בתנ"ך 'ולא עצבו אביו מימיו לאמור מדוע ככה עשית', כיון שידעתי כי דבריי - מה שרק אדבר, יפלו על אוזניים ערלות, ואדרבה השתיקה עדיפה, בחינת כשם שמצווה לומר דבר הנשמע, כך מצווה שלא לומר דבר שאינו נשמע. אך אין זה מבשר שהסכמתי עם מעשיך הנלוזים, חלילה וחס! לבי בכה עליהם אבל חשתי לומר. וכאן בעולם האמת אין לי מנוח ממך ומהנהגותיך הקלוקלות, לכן פונה אני אליך בבקשה ואל תסרב לה: אנא, תיטיב דרכיך ותשוב בתשובה שלמה".

ברם, רשעים אף במיטתם ובשנתם - רשעותם לא נחה ולא ישנה. הבן שמע את הדברים הנוקבים אך אפילו בחלומו היה מלא חוצפה ועזות וכלל לא השיב לאביו. בקומו הסיח את דעתו והמשיך בשגרת יומו כאילו כלום לא קרה.

עוד כמה ימים של פריקת עול ואי קיום מצוות עברו על הבן. כעבור כמה לילות, חלם שוב אותו חלום מוזר. אביו המנוח בא אליו ושוב אמר לו: "בני! אין לי מנוח בגלל מעשיך. אני מתחנן בפניך שתיטיב דרכיך במהרה".

ראה הבן כי בעל החלומות נטפל אליו והחלום המבעית חוזר ונשנה, הבין בחלומו כי אביו עוד ישוב ויטרוד את מנוחתו ושלותו פעמים רבות וימרר את חייו המתוקים - ומילים נועזות וחצופות בקעו מפיו (בחלום): "אבא יקר" - אמר לו, "מה אתה רוצה ממני? טוב לי במצבי הנוכחי, אני רואה הצלחה במעשי ודרכי. לא רק שחקן קלפים הולל אני, כאשר הייתי בימי חיך, מעמד מכובד רכשתי לי בין משכילי הסביבה. אני מבקש ממך שלא תוסיף לטרוד את מנוחתי. כפי שבחיך לא הערת לי דבר, המשך בהנהגתך המבורכת אף כעת והנח לי ולעולמי. אני זה לא אתה ואתה לא אני". וייקץ והנה חלום.

המשיך לחיות את חייו המופקרים, אך הרבי הקדוש לא נענה לבקשתו והמשיך להבעיתו עוד כמה פעמים. נגלה אליו בחלום שוב ושוב ותמיד היתה בפיו בקשה זהה: "אין לי מנוח בגלל מעשיך הרעים, שוב בתשובה שלמה במהרה למען ייטב לך, וגם

גזעו של העץ נחת על רגליו כסלע אדיר וריסק את עצמותיו. הוא התמוטט במקום ונפל על הארץ מעוצמת המכה האיומה. נאנק מכאבים שכב על הארץ ושמע את אביו אומר לו: "בני, אם תיטיב - שאת. אם תשוב בתשובה ירפא לך. אך אם תדבק ברע ולא תקבל את דברי, ואיאלץ לשוב לכאן פעם נוספת - בפעם הבאה אטול את נשמתך. כפי שראית, דבר זה מסור בידי!"

הבן שכב וייבב מגודל כאביו. עצמות רגליו נשברו ורוסקו. אם חשב כי הסיוט יחלוף בן רגע, או יתרפאו רגליו במהרה והכל יחלוף ללא עקבות, הוסיף אביו והתרה בו: "כיון שכה הרבית לפשוע, לפיכך אף אם תשוב בתשובה שלימה, אמנם תתרפא בעזרת ה' לאחר תקופה ארוכה, אבל תישאר צולע לכל ימי חיך, ולא רק אתה - אלא בניך אחריך עד שבעה דורות, יצלעו על ירכם. למען ידעו הכל כי העולם אינו הפקר!"

מרוסק אברים ובאיחור מופלג הבין הבן הסורר את מה שלא רצה להבין כל הזמן. כי אדם נשלח לעולם למען מטרה מסוימת ולא לחגוג כל ימיו סביב הבלי העולם וסיפוק רצונות יצרו. הוא ניאות סוף סוף להשיל מעליו את קליפת העקשנות, ואף כי מתחילה היתה זו תשובה מיראה, ודמותו של אביו המשליך את העץ העבות על רגליו עמדה כל העת מול עיניו, סופו ששב בתשובה שלימה מאהבת ה' ותורתו, ואז היה מנוח בגנוי מרומים גם לאביו הקדוש.

אך לא רק לרפואת נפשו החוטאת היה זקוק, כאמור גם רגליו התרסקו כמעט כליל ותקופה ארוכה לא יכול היה להניעם כלל. בדרך צחות אמרו כי דברי הכתוב "שומר כל עצמותיו אחת מהנה לא נשברה", נאמרו רק בצדיקים, ואילו ברשעים מתקיים היפוך הדברים: שובר כל עצמותיו, אחת מהנה לא נשמרה... לאחר תקופת החלמה ממושכת הצליח לרדת ממיטת חוליו, ולגרור את רגליו, אך הוא נשאר צולע לכל ימי חייו. וכפי שהתרה בו אביו, גם בניו ירשו ממנו את צליעתו הקשה וגם בנייהם אחריהם.

הרכבת עברה בינתיים כברת דרך ועצרה בכמה תחנות, נוסעים עלו וירדו והקרונן כמעט התרוקן ככל שהתקרבו לחיפה. גם מספר המעשה כבר התיישב על ספסל פנוי מול שומעיו הנרעשים שלא גרעו ממנו עין עד שסיים את סיפורו המזעזע.

הוא נשם עמוקות ואמר לכ"ק האדמו"ר משומרי אמונים זצ"ל: "רבי, אני דור שביעי לבעל ה'באר מים חיים', ודור שישי לאותו בן. אבי היה צולע, וסבי היה צולע. גם בניי צולעים, אך אני מקווה שנכדיי - הדור השמיני מאותו בן, כבר יוכלו ללכת כאחד האדם - ודברי זקני רבי חיים מטשרנוביץ יתקיימו במלואם עד לפרט האחרון".

(גליון 'תהילתו בקהל חסידים' וארא תש"פ)

נפשי תנוח בשלווה". אך כל דיבוריו נפלו על אוזניים ממאנות שמוע. כפי שאמר לאביו - כך היה. חייו של הבן אכן היו טובים, נעימים ומלאי עולם הזה בכמויות גדושות, ונפשו לא רצתה להיפרד ממנעמי החיים. לא היה בו שום חשק לשוב ולקבל על עצמו עול מלכות שמים הכולל עמו תרי"ג מצוות 'מכבידות'.

היה זה יום קיץ נעים במיוחד. השמש נסתה מערבה, רוח קלילה נשבה והבריות יצאו מבתיהם אל החצרות והרחובות לשאוף את האוויר הנעים וליהנות מן השלוה והרוגע. גם אותו משכיל בנו של ה'באר מים חיים', שם לב למזג האוויר הנפלא, ואף הוא יצא לחצר ביתו כדי ליהנות מאותם רגעים יפים של טרם שקיעה. יהודים יראי שמים אצו רצו לבית הכנסת לתפילת מנחה, אולם הוא כבר שכח זה מכבר כיצד נראה בית הכנסת מתוכו, והתפילה האחרונה שהתפלל היתה לפני שנים רבות... ישב לו בצילו של עץ מוריק ורחב מידות, ועיין קלות בספר עב כרס. ציוץ ציפורי שיר, הישרה עליו שלווה ברוכה ומרגוע נפשי. קמעא קמעא נעצמו שמורות עיניו ותנומה קלה חטפתו.

פתאום חש כאילו מישהו נוגע בו. הוא נלפת והקיץ מבוהל כולו - הפעם זה לא היה חלום. דמותו של אביו הקדוש עמדה לפניו מלוא קומתה. "אבא, זה אתה?" נרתע לאחוריו ולחש בחרדה גדולה, "אני לא חולם? אני ער לגמרי ואתה עומד לידי כאילו אתה חי".

אביו עמד ופניו מביעות רוגז וסבל. "אכן זה אני. הטרחת אותי לרדת אליך מן העולם העליון. בני, בני! עד מתי תמאן לשמוע בקולי ותמשיך להיות כאילו נולדת לאבא גוי?! דרכיך רעים ומעשיך מקולקלים. ביקשתי ממך פעמים רבות להיטיב דרכיך. הסברתי לך כי בגלל התנהגותך המופקרת אין לי מנוח בעולם האמת - ואתה ממשיך בשלך. עד מתי?!"

רגע אחד כמעט והתפלץ לבו של הבן מגודל הבהלה אך מיד התעשת ושב לסורו. עקשן גדול היה ולאחר שנרגע שוב לא נבהל עוד למראה אביו, המת-חי. ללא היסוס ובחוצפה מרקיעת שחקים ביקש מאביו לשוב למקום ממנו הגיע. "אבא, כבר אמרתי לך, אני בחרתי באורח חיים אחר. לך למנוחתך ואל תקלקל את הנאתי ממזג האוויר הנפלא", ביקש. "היטב אתה יודע שכל דיבוריך הם לריק".

ברם, רוחו של האב לא השיבה לו במילים אלא במעשים. עודנו יושב ומתבונן נכחו - ניגשה דמות אביו אל העץ שבצילו ישב, תפסה אותו בכוח שלא מעלמא הדין, כפשוטו... עקרתו משורשיו מול עיניו המתעגלות מאימה של הבן, והשליכתו בכוח על רגליו. אילו היה לו ספק קל האם כל זה מתרחש במציאות או בחלום, כי עתה בא הפתרון המוחץ והוכיח לו כי הכל מתרחש במציאות.

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

תיאור חי מהמעמד המרטיט של הכנסיה הגדולה הראשונה של 'אגודת ישראל' בוינה, ודבריו של מרן ה'חפץ חיים' זי"ע

הרב משה גבירץ, משחזור מתוך ההקלטות הנדירות את דבריו של מרן ה'חפץ חיים' זי"ע א

הרב ישראל קוטלר

העיר קושטה בדגלים ובשלטים רבים: 'ברוכים הבאים' בעברית, באידיש ובגרמנית. העיר שכה זרה היא בימים כתיקונם הפכה באופן זמני ליהודית. יהודים רבים לאלפים מילאו את רחובותיה, סמטאותיה וכיכרותיה. בכל מקום נראו יהודים חרדים הולכים ברחוב ומתפלפלים בלימוד. גם בתי הכנסת היחידים שהיו אז באותה עיר התמלאו במשך היום והלילה בלומדי תורה ותפילה.

המונים הגיעו לוינה מכל קצוות תבל, לקראת הכנסיה הגדולה הראשונה של אגודת ישראל. כולם ידעו שלאירוע זה יגיעו גדולי ומאורי

הדור וענקי התורה והחסידות. הדבר גרם לעלייה לרגל' ממשית, רצו לחזות בהם, להימצא בקרבתם ולשמוע את משאם התורתי, ואולי אף יצליחו לקבל ברכה...

האולם היה מלא מפה לפה. באותם ימים היה זה מחזה נדיר לראות חמשת אלפים איש שכונסו וקובצו להם מ-4 קצוות תבל במיוחד

כשפשטה השמועה שהרעידה את אמות הסיפים שמרן ה'חפץ חיים' זי"ע א, יישא מדברותיו.

זה לא היה דבר של מה בכך. מרן ה'חפץ חיים' היה בן שמונים ושלוש שנים שכולן עשייה והתקרבות לבורא יתברך. כוחותיו היו דלים, ואף היה לו קשה לדבר, והוא יוציא מילים ספורות מפיו... לא פלא שהוא דיבר בקול חרישי.

האלפים שנכחו במעמד המרעיש כמעט ולא היו מסוגלים לקלוט את דבריו. הוא דיבר בשארית כוחותיו.

מרן הגאון רבי מאיר שפירא זצוק"ל מלובלין, מחולל רעיון הדף היומי, אשר באותה כנסיה הכריז על תקנה זו

לאחר היועצות במרן ה'חפץ חיים' זי"ע א וכ"ק מרן ה'אמרי אמת' זי"ע א, התבקש לחזור אחרי מרן ה'חפץ חיים' זי"ע א ולהסביר את מילותיו המדודות, את המילים שנאמרו מפי כהן גדול אך בקושי.

את התיאור הנפלא על המתרחש באותה כנסיה היסטורית שנחרטה לדורות, סיפר לימים הרב משה גבירץ, המזכיר הראשי

של הוועד הפועל העולמי של אגודת ישראל, חביבם ומקורבם של גדולי ישראל, למוסף שבת קודש של יתד נאמן: בקהל שמנה כחמשת אלפים איש, נכחו גם נציגי העיתונות ובאי - כח הממשלות והארגונים השונים. הקהל הרב שהגיע מכל הארצות עמד על רגליו, מביט נכוחה בדמותו המיוחדת של מרן ה'חפץ חיים', ומבקש להאזין לכל הברה... לכל מילה... גם אם היא בקושי נאמרת. לא פלא שמכל פינה ומקום החלו הדמעות לזלוג והן ניגרות ארצה, איש לא האמין שדמותו של מרן ה'חפץ חיים' תיראה על הבמה.

מפה לאוזן גונבה השמועה כי מרן ה'חפץ חיים', שידע להעריך ערכו של רגע זה, קיבל על עצמו עם שחר את ה'תענית', באומרו, ש'יום הפתיחה של הכנסיה הגדולה' הוא עבורו יום תענית. הוא התפלל ממעמקי הלב לבורא העולם, שיברך ויצליח את הכנסיה הגדולה, שכולה התכנסות חשובה של יהודים יראים ושלמים, בראשות מאורי וגאוני הדור שבאו מכל עיר וארץ, לכבודו של מקום, לשם שמים. הרב גבירץ, איתר חלקים מאותו נאום, מאותו מעמד בראשית מכונן, שמרן ה'חפץ חיים' זי"ע א, שיווה לו יקר ותפארת.

את המעמד הנשגב פתח הרב ד"ר פינחס כהן. הוא בירך את גדולי ישראל, האדמו"רים, ראשי הישיבות והרבנים. ברכה מיוחדת הביא לנציגי השלטונות שישבו שעה ארוכה והאזינו לדברים למרות שלא הבינו את שפת האידיש או הגרמנית בחלקה. ד"ר כהן בירך אותם בשפתם. בשם הוועד הפועל העולמי הסביר בקול רוטט ובהתרגשות את יעוד הכינוס ומטרותיו. בשלב זה הגיע הכנס לשיאו, מרן ה'חפץ חיים', זקן וגדול הדור, נתכבד לשאת את דברי הקודש.

כולם ישבו דרוכים והקשיבו לכל מילה שיצאה מפיו. אישיותו שבתה את לב כל השומעים, ללא יוצא מהכלל. העיתונות האידישאית בעולם ציינה שהשתתפותו של מרן ה'חפץ חיים' בכנסיה הגדולה היתה הניצחון של אגודת ישראל.

אלפי זוגות עיניים רותקו לעבר הבמה ברגעים הדרמטיים הללו, בעת שמרן ה'חפץ חיים' הישיש, ששמעו הלך מסוף העולם ועד סופו, פכר את ידיו בענוה: "למה דווקא אני אברך ראשון? וכי אין צדיקים ורבנים גדולים שיוכלו הם לפתוח ראשון? ... לבסוף, לאחר שלא ויתרו לו גדולי האומה, והוא בענוותנותו ניאות לקבל

עליו את הדין, ניגש אל הדוכן במילים 'ולא תעלו במעלות על מזבח'. הכתוב מזהיר את הכהן, כשעולה אל המזבח, שיזכור כי לא מעלותיו וכשרונותיו האישיים זיכו אותו לעלייה זו. "נתבקשתי לעלות על הבמה בשעה קדושה זו כדי לברך את הכנסיה הגדולה של אגודת ישראל ואת משתתפיה, וכמובן שלא אסרב לכך".

הרב משה גבירץ, משחזר מתוך ההקלטות הנדירות את דבריו של מרן ה"חפץ חיים" זיע"א, המובאים בשלמותם, כשלכל מילה קיימת חשיבות עצומה משום שנאמרה מפי הכהן הגדול מאחיו בהדרתם: "נתבקשתי לעלות על הבמה בשעה קדושה זו כדי לברך את הכנסיה הגדולה של 'אגודת ישראל'. שאלתי, מדוע דווקא אני? השיבו לי, בשביל שאני מפורסם בלמדנותי. אבל אני לא הסכמתי לזה בשום אופן, מפני שאינני למדן. הפצירו בי שנית, מפני שאני מפורסם בחסידות, אבל גם זה אינני. אמרו לי שוב: הלא מר זקן וכהן! כן, עניתי, השי"ת נתן לי זיקנה במתנה, וכהן נולדתי...".

"אחים אהובים, התאספנו כאן כדי לבקש תרופה לגוף החלש של היהדות. רוצים אתם לדעת היכן לבקש את הרפואה? הבה ואספר לכם: מעשה בחולה שסבל כאבים באברים שונים, וכשביקשו הרופאים רפואות לאברים השונים, ראה פתאום הרופא שהדופק חדל מפעולתו. מיד ציווה להחיש את התרופה על כנו.

"והנמשל: התרופה הדחופה והראשונה להריץ את מחזור הדם בעורקי היהדות היא התורה. כשהתורה בסכנה, כל קיומנו כעם בסכנה. הצילו נא את הדופק היהודי. בנו מחדש את מוסדות התורה והישיבות, את בתי התלמוד תורה ותינוקות של בית רבן, תנו לילדי ישראל הצעירים להתחנך ללכת בדרכי אבות - זה הדבר אשר ציווה ד' תעשו, וירא אליכם כבוד ד'".

עוד אמר מרן ה"חפץ חיים" זצוק"ל באותו מעמד, כשהאלפים מטים אזנם כאפרכסת לשמוע כל מילה והברה מפיו, כשמרן הגאון רבי מאיר שפירא זצוק"ל, חוזר אחריו ומתרגם לרבים: "לפני יותר מששים שנה ביקר אלכסנדר השני את מחוז וילנא. בהיכנסו אל אזור הפלך הוילנאי הוטלה על שר הפלך האחריות לביטחון חיי המלך ובני לווייתו. בהיכנסו אחר כך בגבול מחוז העיר, הוטלה אותה אחריות על מושל המחוז, ואחר כך על מושל העיר, וגם זקני כל הכפרים היו צריכים לקבל עליהם אחריות זו בעת שהמלך בא בגבולם. ההמון השתומם על כך. אבל באמת נכון הוא מאד. כל נשיא וראש בתחומו נושא באחריות כגדול שבגדולים. לא הדרגה מסמנת את הגדלות, כי אם האחריות." "כך הדבר עם שומרי היעוד האלוקי. תפקיד נעלה זה קיבל

עליו מקודם משה איש האלקים, אחריו יהושע, פני משה כפני חמה פני יהושע כפני לבנה. אחריו השופטים, המלכים. התנאים וכו'.

גם הם היו לפי ערכנו כמלאכים, עד שבדורנו - כל פרט ופרט מישראל נושא חלק באחריות זו. "אבל הדורות מתמעטים והולכים, והאחריות כבדה מנשוא, ולכן צריכים היחידים להתאחד ולמלא את התפקיד הנשגב הזה ביחד, בכוחות משותפים. התאחדות זו היא חותמה של 'אגודת ישראל'. יש לנו הבטחה, כי הגם ש'ראשיתך מצער' הרי 'אחריתך ישגה מאד', וכמה צריכים אנו לשמוח

אם הראשית היא כבר כנסיה גדולה. אנו צריכים להגיד פה את מה שאנו רוצים, כי מה שישראל רוצים - ירצה גם השי"ת. קיום התורה והמצוה יקלו בשבילנו את דרכי התשובה.

"נתאספנו כאן לחשוב מחשבות כדי לרפא את שבר בת עמנו ולהציע תרופה לגוף החולה של עם ישראל!". הס הושלך באולם, הסבא קדישא בקושי יכול להמשיך. לאחר מכן חזר והדגיש: "הדופק של עם ישראל הינו תורתנו הקדושה, ובשעה שהתורה הקדושה נמצאת בסכנה, עלינו להתרכז על הדרכים והאמצעים המובילים להרמת קרן התורה, ולהשמיע את 'קולו של יעקב' בכל תפוצות ישראל: להציל את הישיבות, להקים מחדש את הריסות התלמודי תורה, לחנך את הבנים והבנות בדרכי התורה - זה הדבר אשר צוה ד' תעשו, וירא עליכם כבוד ד'".

לאחר מכן עבר מרן ה"חפץ חיים" זיע"א לנושא החזקת הישיבות, באומרו: "עץ חיים היא למחזיקים בה, לא נאמר ללומדים, אלא למחזיקים את התורה. בואו וראו מוכבדיי האהובים והנעימים, עד היכן כוחה של תורה מגיע. נטכס עצה ביחד כיצד לחזק ולבסס את הישיבות הגדולות והקטנות, יש לעשות הכל כדי להעמיד תלמידים הרבה, לייסד תלמודי תורה בכל עיר וכפר כדי להאדיר את קול התורה, ובזכות זה נושע תשועת עולמים במהרה בימינו אמן!".

לסיום דבריו שנאמרו אך בקושי, אמר מרן ה"חפץ חיים": "אנו צריכים לדעת את חובתנו ותפקידנו בשעה זו במיוחד, יתכן מאד שדורנו החלש הנוכחי יפליא לעשות יותר מכל הדורות הראשונים, והוא זה שיקרב את הגאולה!".

הדברים עוררו רושם עז. האולם היה כמרקחה. ואחד משיאי המעמד היה כאשר כולם שילבו ידיים, אלה באלה, ושרו במשך שעה ארוכה: "ויעשו כולם אגודה אחת לעשות רצונך בלב שלם, ולעשות רצון אבינו שבשמים".

(במה' גליון 74)

האם ניתן לעשות תנאי בקריאת שמע קודם חצות, שייצא בה ידי חובה רק אם ישכח לקרוא אח"כ?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

כל החשש שגזרו חכמים לא לאחר קריאת שמע לאחר חצות, הוא כדי להרחיק אדם מן העברה, והוא בכל מקרה לא יפסיד מצות ק"ש, שהרי אם ישכח, יתברר למפרע שקריאתו שקודם חצות הועילה כפי תנאו, ואם כן הוא עושה כדין. האם אכן מותר לעשות כך?

תשובה: אין לאחר קריאת שמע אחר חצות. ומה שטען נתי בחריפותו, לא יועיל, שכן מאחר שתקנו חכמים זמן קריאת שמע עד חצות, אזי אם קורא לאחר חצות הרי הוא עובר על תקנת חכמים. ועיין בה"ל סי' רל"ה ס"ג שהביא דעות הפוסקים בקריאת שמע של ערבית אחר חצות, ע"ש.

שאלה: נתי וויס לומד בהתמדה עד השעות הקטנות של הלילה ורק אז הולך להתפלל מעריב. אמר לו חברו נפתלי, הרי יש חיוב לקרוא קריאת שמע קודם חצות. השיב נתי, שהוא קורא קריאת שמע מיד בצאת הכוכבים, ורק את תפלת מעריב מאחר לשעה אחת בלילה, ולפעמים אף יותר מאוחר.

אמר לו נפתלי, הרי לכתחלה יש לקרוא ולקיים מצוות קריאת שמע בברכותיה (כמבואר בבה"ל סי' מ"ו ס"ט). השיב לו נתי בחריפותו, שהוא גם על זה חשב, והחליט לקרוא קריאת שמע ולהתנות שאם לא ישכח לקרוא ק"ש אינו יוצא בקריאה שלפני חצות בלי ברכות, ורק אם ישכח לקרוא אז ייצא בקריאה זו. והרי

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

השוכר בית בי"ד בניסן - האם הבית בחזקת בדוק מחמץ?

זאת, יתכן שהבית בחזקת בדוק, מאחר ויש להניח שהמשכיר קיים את תקנת חכמים ובדקו; ולכן, במקרה כזה, יבטל השוכר את החמץ, ובכך יקיים את מצות הביעור מדאורייתא, ואזי חיוב הבדיקה הוא רק מדרבנן, וממילא ניתן להקל מספק, ולהחשיב את הבית כבדוק; ודי אפוא בביטול בלבד.

[שו"ע תלו, ב, משנ"ב ז רט, וביה"ל ד"ה ומבטלו]

השוכר בית לפסח לאחר כניסת ליל י"ד בניסן - אם שכר את הבית בשעה שהמשכיר טרם היה יכול להספיק לבדוק, או שיש לשער שהמשכיר לא בדקו, וכגון שאינו נמצא בקרבת מקום לבית השכור, או שהוא אינו שומר מצוות - חובה על השוכר לבדוק את הבית מחמץ, ו'לבטלו'.

ואם שכר את הבית בשעה שהמשכיר היה עשוי להספיק לבדוקו - עליו לברר אם הבית נבדק; ואם אין באפשרותו לברר

להתקשר לתורה מסביב לשעון

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **מאיר שפרוך** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/2

הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/1

הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש

שלוחה 2/3-4

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית

שלוחה 1

חדש

הרב **יצחק לובינשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • אנגלית

שלוחה 2/6

הרב **מרדכי שלמה פריינד** שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש

שלוחה 1/3/1

חדש

הר"ר **יחיאל גולדברג** הי"ד
עדכונים על סיום השי"ס • עברית/אידיש

שלוחה 6

הרב **יוסף מגנוז** שליט"א
הדף היומי בבלי • צרפתית

שלוחה 2/5

חדש

שידורים חוזרים
ממעמדי סיום השי"ס
ומאירועי דרשו

שלוחה 5

חדש

הר"ר **יחיאל גולדברג** הי"ד
הפוחת בכל יום - באידיש

שלוחה 3/2

חדש

הר"ר **אברהם פוקס** הי"ד
הפוחת בכל יום - המייל היומי של דרשו

שלוחה 3/1

הר"ר **שלום יכנס ואברהם פוקס** הי"ד
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע

שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

על איזה פרט בדיני הגעלה חובה להקפיד במיוחד בהגעלה ציבורית?

הכלים המוגעלים בהם, חובה להימנע מהגעלת כלים 'בני יומם'. והמנהג, שאף כאשר ניתן להקפיד שכמות המים תהיה פי שישים מהכלי, כגון בהגעלה פרטית של כלי אחד - אין מגעילים כלי בן יומו. ובהגעלה לפסח, יש המהדרים להמתין שלושה ימים מעת השימוש בכלי לחמץ עד להגעלתו, ויש המהדרים אף לבצע את ההגעלה עצמה לפחות שלושה ימים לפני הפסח.

[שו"ע תנב, א, משנ"ב יג, ובה"ל ד"ה צריך; וראה שעה"צ טו, ובה"ל ד"ה שאין; ביאורים ומוספים דרשו, 13]

כפי שלמדנו אתמול, בהגעלת כלים חובה להקפיד שהכלי לא יהיה 'בן יומו', דהיינו שטרם חלפו עשרים וארבע שעות מעת ש'בלע' את האיסור; או שכמות המים תהיה פי שישים מהכלי. וכאשר מגעילים מספר כלים בבת אחת, צריך שכמות המים תהיה פי שישים מכל הכלים. וכן כשמגעילים מספר כלים בזה אחר זה, צריך להקפיד בכל כלי שכמות המים תהיה פי שישים מכל הכלים שהוגעלו עד כה, כולל הכלי הנוכחי. ולפיכך, בהגעלת כלים ציבורית, שאין במים פי שישים מכל

מה מידת חום המים הנדרשת בהגעלת כלים?

בהגעלה ציבורית, בה מוכנס למים כלי אחר כלי במהירות, שלא יארע שיכניסו כלי למים כשאיןם רותחים ויוציאוהו בטרם ירתחו. וכלי שבלע את טעם האיסור בכלי ראשון שאינו עומד על גבי האש - ניתן להגעילו במים רותחים שהוסרו מעל האש. וכן כלי שבלע את טעם האיסור ב'עירו' מכלי ראשון, או בכלי שני, ניתן להגעילו בהתאם לצורת הבליעה.

[שו"ע תנב, א, ומשנ"ב ז-ח; ביאורים ומוספים דרשו, 6, וראה שם, 5]

כלי ש'בלע' טעם איסור ב'כלי ראשון' שעל גבי האש, ניתן להגעילו רק במים רותחים בכלי העומד על גבי האש. ואם הגעילוהו במים העומדים על גבי האש אך אינם רותחים - צריך לשוב ולהגעילו במים רותחים. ומכיון שטבעם של מים רותחים שכאשר מכניסים בהם כלי צונן להגעלה הם נחים מרתחתם, יש להותיר את הכלי בתוך המים עד שהמים ישובו ויבעבו. וראוי להשגיח על כך במיוחד

האם מי ההגעלה מותרים לשימוש לאחר ההגעלה?

בכלי, אך לא על מנת להנות ממנו. ויש אומרים שדין זה הוא 'חומרא בעלמא'.

והשימוש במים לאחר שהצטננו לצורך הדחת כלים - יש מן האחרונים שהתירוהו, אך יש מהראשונים שכתב שאף היא אסורה. ומים ששפכו על כלי לאחר הכשרתו ב'ליבון' - מעיקר הדין מותר להשתמש בהם לבישול ולשתייה, אך רצוי להימנע מכך.

[משנ"ב תנב, יג; ביאורים ומוספים דרשו, 15]

מים שהגעילו בהם כלי מאיסור, ויש בהם פי שישים מהכלי - למרות שהאיסור בטל בהם, אסור להשתמש בהם לבישול ולשתייה; ואם הגעילו בהם כלים לפסח, אסור להשתמש בהם לבישול ולשתייה בפסח.

ויש אומרים שטעם דין זה הוא משום שכאשר האדם שותה את המים או מבשל בהם, הריהו נחשב למפרע כ'מבטל איסור' על מנת ליהנות ממנו, ולא הותר לבטל את האיסור במי ההגעלה אלא משום שכוונת ההגעלה היא להוציא את טעם האיסור הבלוע

* הגעלת כלים מוציאה את האיסור ה'בלוע' בכלי, ומעיקר הדין, אנו נוקטים שהבלוע בכלי יוצא על ידי רתיחת המים ברגע שבו הכניסוהו למים; אך לכתחילה, ראוי להשהות את הכלי זמן 'מועט' שבמועט' בתוך המים. מאידך, מכיון שטעם זה נפלט לתוך המים, והכלי עלול לשוב ולבולעו, אין להשהות את הכלי בתוך המים למשך זמן רב מדי, כדי שלא לאפשר לכלי לבולעו. ומאחר וקשה לדייק במידת הזמן הנכונה, אין להגעיל כלי אלא כשאינו 'בן יומו', או שיש בכמות המים פי שישים מגודלו. ולמעשה, המנהג שבכל אופן שהוא אין מגעילים כלי בעודו בן יומו מבליעת האיסור.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

הלוח היומי

כ"ט בטבת | רבי יצחק ב"ר זאב דיבה כדורי זצ"ל, זקן המקובלים

ביום זה בשנת שע"ו, שבו המגורשים מוורמייזא לבתיהם, יום זה נקבע לתענית צבור בוורמייזא. יום זה נקרא "פורים בורגיל" בטרפול, לזכר הנס שאירע בו בשנת תקנ"ה, כאשר השליט עלי בורג'ול וצבאו נסוגו מהעיר ובכך ניצלה טרפולי מחורבן ושמד.

יארצייט:

- תקל"ב: רבי יהושע העשל ב"ר אהרון לבוב זצ"ל, אב"ד שוואבאך.
- תקמ"א: רבי ישראל חריף ב"ר שלמה זצ"ל, בעל עטרת תפארת ישראל, מסאטינוב.
- תקצ"ב: רבי נח שמואל ב"ר יהודה לייב ליפשיץ זצ"ל, אב"ד טורבין ובעזין, בעל דברי שמואל ועוד.
- תר"ן: רבי נתן מרוכס ב"ר מרדכי הכהן אדלר זצ"ל, רבה הראשי של אנגליה, בעל נתינה לגר, אהבת יונתן ועוד.
- תרנ"ח: רבי משה יהושע יהודה לייב ב"ר בנימין דיסקין זצ"ל, בעל שו"ת מהרי"ל דיסקין.
- תרס"ט: רבי מנחם נחום יוסף בנציון ב"ר מרדכי טברסקי זצ"ל, האדמו"ר מקוריסטשוב.
- עת"ר: רבי ירחמיאל ישראל יצחק ב"ר יחיאל דאנציגר זצ"ל, האדמו"ר מאלכסנדר, בעל ישמח ישראל.
- תרע"ט: רבי משה ב"ר ראובן אסרוסי זצ"ל, הרמ"א מטריפולי, בעל וישב משה.
- תשכ"ב: רבי אריה לייב ב"ר משה מאלין זצ"ל, ר"י בית התלמוד-ניו יורק, בעל חידושי רבי אריה לייב ועוד.
- תשל"ה: רבי שלמה זלמן ב"ר מנחם יעקב זלזניק זצ"ל, ר"י עץ חיים, בעל זרע יעקב, זרע אברהם, זרעה של רחל.
- תשמ"ט: רבי מאיר ב"ר בן ציון הלוי חדש זצ"ל, משגיח ישיבות חברון, עטרת ישראל ואור אלחנן.
- תשנ"ו: רבי אשר אנשל ב"ר שמואל דוד קרויז זצ"ל, האדמו"ר מראצפערט.
- תשס"ו: רבי יצחק ב"ר זאב דיבה כדורי זצ"ל, זקן המקובלים.

הכללים שבעזרתם יכול האדם להישמר מאיסור לשון הרע

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

במקרים אלו גם לא צריך את שאר תנאי ההיתר - לכוון לתועלת וכו'. ואפילו לא ראה בעצמו רק שמע מאחרים, עליו לגלות, אך צריך לומר זאת בלשון 'שמעת'. בסיום הספר כותב ה'חפץ חיים' כי היה בדעתו לצייר עוד דוגמאות, אך נמנע מכך מפאת יוקר הדפוס וטרדות הזמן. ומכל מקום, הכלל הוא שעל האדם לשים עיניו ולבו על דרכיו, ובפרט על מוצא פיו, שלא להתערב בעניינים של בין אדם לחברו אם לא שידע מתחילה את הענין בבירור לאמתו, ולכוון לתועלת ולא משנאה, ולראות את הנולד מדיבורו שלא יצא מגדר הדין ח"ו - ואז ה' יהיה בכסלו שלא ילכד בפח היצר.

היום נלמד הסעיף האחרון בספר 'חפץ חיים', ובכך מסתיים המחזור השלישי של לימוד ה'חפץ חיים' בשנה זו. גם סעיף זה כקודמיו עוסק בענין שידוכים, מה מותר לגלות ומתי. כותב ה'חפץ חיים': כאשר אדם יודע כי אחד הצדדים סובל ממחלה פנימית שאינה ידועה לכל, עליו לגלות זאת לצד השני. אולם אם אינו יודע הדבר מעצמו רק שמע מאחרים, עליו לגלות זאת בלשון 'שמעת'; וגם זאת, רק אם ברור לו שהלה לא יהיה פזיז ויחליט לבטל את השידוך מבלי בירור יסודי וחקירה אחר אמיתות השמועה. אופן נוסף שבו מותר לגלות פגם בשידוכים הוא, אם מכיר את החתן שיש בו אפיקורסות, או את בית המחותן שהוא בית פריצות.

יארציט הגאון רבי משה יהושע יהודה ליב ב"ר בנימין דיסקין - בעל שו"ת מהרי"ל דיסקין פעם טעה המשמש של המהרי"ל דיסקין ושם מלח בתוך כוסו של רבינו, וכיון שרבינו היה זקוק עקב חולשתו לכמות יתירה של סוכר, נתן אל תוכו כפיות גדושות ובשפע... רבנו גמע את כוס החמין, וכשהרבנית הרגישה בנעשה נחפזה בקריאה מבוהלת: "אהה מלח בכוסך... ושאלה: "הרי המים המלוחים מזיקים לבריאותך - ונשמרתם לנפשותיכם?" ורבינו תמה לעומתה: "להלבין פני חברי ברבים?!" (עמוד אש - תולדות המהרי"ל דיסקין עמ' קמט)

נשתדל להזהר מאוד במעשינו שלא תגרם ליהודי שום בושה על ידינו